

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De eligendo uitae genere, ad quod natura, aut ratio nos inuitat, non autem
temerarius appetitus cap. xxii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

tentatis prius uiribus caueamus, ne quid in ea re cupiditate magis, quam pietate faciamus. Religio enim ita suscipienda est à quolibet, ut nihil aliud, nisi salus animæ inde sibi queri uideatur: quod si fiat, recte omnia, & ex sententia succedent. Conuenire huic rei mihi uidetur uetus ac memorabile Eliensium institutum, qui, ut refert Philostratus, quum Olympicorum certaminum tempus appropinquaret, athletas, suos dies triginta in ipsa Elide iubebant exerceri: deinde in unum congregatos sic alloquebantur. Ite in certamen ciues si uiri estis potentes uincere potentes. Quum uero in Olympicorum campum uenissent, eosdem certaturos rursus admonendo his uerbis hortabantur. Si iam sufficienter elaborastis, ut in Olympiis merito certare possitis, nec ignaue quippiam aut humiliter facturi estis, audacter stadium intrate. Qui uero non ita paratus est, dum licet, quocumque uult abeat, potius quam ridiculum sese præbeat: & temeraria periclitetur audacia. Idem profecto nobis agendum est in hoc mundi stadio certaturis: qui paratus est, subeat alteriter certamen confortibus: at qui se sentit imbellem, ante professionem certaminis, dum licet, quo uult abeat: ut nihil sibi imputetur opprobrii: nam qui certare non audet, locum habet extra uallum ubi certantium spectator asfideat, acclamans & applaudens uincensibus.

De eligendo uitæ genere ad quod natura, aut ratio nos inuitat, non autem temerarius appetitus. Cap. XXII.

Noster est sanè animus illis tantum studiis applicandus, ad quæ propensior quisque est, atque faciliior natura: & ad quæ se sentit idoneum, modo ea digna sint, & honesta, ac apprime consentanea rationi: non autem ad quæ uel temere, uel cupiditate deducitur: aut improbo quopiam raptatur affectu. Porro
deliberatio

LIBER TERTIVS.

81

Deliberatio eiusmodi multa, & anxia cura indiget: nec est nisi summa circumspectione terminanda. Nam alii ad alia ita natura ferimur, ut quicquid contra nitamur, non possit nisi prave succedere. Alii enim contemplatione, alii medicina, alii iure civili, alii mercatura, alii denique alterius cuiuspiam disciplinæ studiis naturaliter capiuntur. Quare inde proponendus est animo certus aliquis uitæ cursus: ad quem postea, uelut scopum, cuncta nostra consilia dirigantur: & in quo perennis à nobis contineatur assensus. At qui uero si forte contingat, ut aliquando ad ea nos necessitas cogat, quæ aut ingenii, aut stomachi nostri non sint, tunc maxime reluctandum est: & difficultati resistendum: & omnis cura, ac diligentia adhibenda, ut & ea quoque, si non aptissime, ac feliciter ex uoto, saltem quàm minime indecenter faciamus. Nam in tota uita precipua ratio habenda est necessitatis & naturæ: at in deligendo uitæ genere, quod arbitrii nostri est, naturæ in primis consulendum. præclara olim conclusio Stoicorum fuit: finem esse bonorum, congruere naturæ, & consentaneæ secundum naturam uiuere: quatenus nemo contra naturam uniuersam, aut propriam frustra contendat: sed ut, ad quas res aptissimus quisque est, in his potissimum sese exerceat. Natura autem omnes sumus aut actioni, aut contemplationi geniti: ita ut in toto genere hominum deesse nunquam possint, qui ex suo ingenio matrimoniis copulati melius negocia procurant: contraque, qui procul à negociis liberi sine uxoribus Deo, & contemplationi libentius uacent. Non enim connubium ex sua natura ab aliquo exigitur, ut carnis tantummodo lasciuia exerceatur, siue ut generando suis tantum commodis hæreat: sed ut magnos uitæ labores his allectus illecebris libentius subeat: & totum genus hominum interueniente legitima maris & foemina copula quoad Deo placuerit, propagetur. Sic & cœlibi, non eo sibi insipidum redditur opus coniugii,

L

DE CONIV. ETCONTI. SACER.

nec ob id tantum reiicitur, ut foliorum sit expers, & uxoris molestis, curisq; familiaribus careat: sed multo magis ut his curis uacuus, toto animi affectu, Deo firmitus inhærendo, suæ, aliorumque salutis intèdere liberius possit. Quamobrem non expedit ut cõtèplationi, aut cœlibatui se q̄s ad dicat, si agendis negociis, atq; procreationi ex sua natura commodior esse uideatur. Contra, nec coniugio alligari debet, cui magis conuenit ocium, & tràquillitas cœlibatus. Magni et enim refert, qualis in corpore ipse sit animus collocatus: quoniam quemadmodum multa e corpore existunt, quæ acuant mentem, & multa, quæ obtundant: sic & multa, quæ ad libidinem instigent, & accendant, & multa, quæ leniant. Quare uenda sunt sua cuiq; studia, modo (ut dixi) uitio careant, nec proprie salutis repugnent, etiam si qua àlta eis fuerint, alioqui meliora. Nihil sanè fieri recte potest inuita (ut aiunt) Minerua. Verum quo modo scies quid tibi optimum factu, & quæ potissimum ratio uitæ habenda sit, nisi naturam prius inspicias tuam: ut sic deniq; intelligas quid amplectendum, quidve fugiendum, sit tibi? Quod erit profecto facile, ubi didiceris, quid naturæ tuæ debeas, quid affectioni, quidve tibi sit proprium quidve affectatum. Nam tum demum robusta, & stabilis erit totius tuæ uitæ ratio: quum hæc statim a principio constanti iudicio bene, & sapienter fuerit instituta, quicq; ipsi tibi fueris planè notus, quod hinc deprehendi facile potest, si attente uideas, ad quid potissimum protinus inflectaris. Scias autem ad id te esse proculdubio idoneum & institutum naturæ formatum, quod primum ab ineunte ætate puer, & adolescentulus libenter agis, loqueris, cogitas, optas, imitaris, somnias: quodq; frequentius tētas, & facilius peragis, faciliusq; succedit: & a quo deniq; abstraheris inuitus. Eatenus sanè tibi tua uota succedent, & aspirabit tuis cœptis aura, quatenus ingenii tui auspicia prosequeris, quibus es ab ortu, & incunabulis, uelut coelitus,

deputatus. Heu quod plerique hominum sunt, quod adeo cognitionem sui pro nihilo habeant, ut alienam cuiusvis naturam melius plane nouerint, quam suam: inde animi tanta inconstantia, & uotoque, consiliorumque tanta confusio, ut quod dudum coelibatum elegit, uxorem mox cupiat, & quod uxorem duxit, mox malit amicum. Vide miser quid agas & examina te tuis ponderibus, atque a te tandem exige, si sapias, qualis: & in quo genere uitae: esse mauis, ut histrionum more, qualem prius institueris personam agere, talem te usque ad scenae exitum serues: ne aut in scena histrio, aut in quouis artificio, & opera quolibet uili, plus diligentiae adhibere uideatur homo sordidus, quam tu in ea re quam constat esse omnium maximam. Procurandum est igitur, ut quisque secum diu cogitat, ac sagaciter inuestiget, antequam det huic spiritali militiae nomen quod sit sibi animi constantia: quae corporis dispositio, quae spes, quae uocatio, quod consilium: quibus diligenter perpensis, & examinatis, ad id postmodum certo cursu, quocumque secundus sibi afflauerit uentus uela dato. Porro si male instituta fuerit tuae uitae ratio, tu quidem sicut nauis in altum deducta, atque incerta quem portum pertrat, uagus, & instabilis tam diu fluctuaberis: quousque quiete tempestatis insultu, absorbearis naufragio. Extat praecelara illa & a nemine aspernanda sententia: deliberandum esse diu de quo statuendum est semel. Et, n. de matrimonio, & religione, & continentiae uoto, bis nemini deliberandi potestas datur: neque est quod quisquam in ea re si errare contingat, sententia immutata errorem corrigat. Bis in bello (ut aiunt) errare non licet. Sentiebas carnem tuam lasciuulis exultare, et te a libidine cohibere non posse, uxorem licebat ducere: & fornicationis crimen euadere matrimonio. Vitream galeam tibi esse sentiebas: non oportebat te lapidum (ut dicitur) iniire certamen. Simplex cuique necessitas manet, antequam promittat coelibatum, aut accipiendam scilicet uxoris: aut a uenere perpetuo continendi. Euenire quidem plerumque solet

DE CONIV. ETCONTI. SACER.

(ut paulo ante dicebam) quod qui uni rei ineptus sit, alteri reperitur idoneus: sicut in Græcis artificibus, aiunt eos aulædos esse, qui citharædi fieri non potuerint: & apud Romanos (ut scribit Cicero) eos ad iuris ciuiliis studium descendere, qui oratores euadere non ualuerint. Nemo quidem qui studiis literarum & musis natus est, in armorum exercitiis erit foeliciter fortunatus: & contra pari modo, qui mulieribus delectatur, naturaq; uxorius est, haud facile uel monachus, uel sacerdos bonus fiet. Laudandum in ea re Alabendensis Apollonii institutum: qui (ut Cicero memorat) quanuis adolescentes mercede doceret, tamen non patiebatur eos, quos iudicabat non posse oratores euadere, operam apud se perdere: sed a se missos faciens, ad quam quenq; artem putabat idoneum esse, ad eam suadere, & hortari solebat. Valde sane execrabile est, atq; nepharium, quemplam sub nomine coelibatus, & professione castitatis, sese totum libidinibus mancipare: & contempto matrimonio, quod honeste inire poterat: meretriciis & moribus impudenter incumbere: & conquiri inique ea de constitutione coelibatus cui neque aptus neque idoneus haberetur.

Quare necessaria fuerit Hebræorum leuitis fecunditas prolis, & cur non itidem sacerdotibus Christianis. Cap. XXIII.

Multa profecto argumenta adduci solent ab impudicis ad impugnandam sacerdotum nostratum coelibatum: nullis tamen ei frequentius, q̄ Hebræorum matrimoniis insultatur: quare laborandum duxi, adhibitis omnibus machinis, ut hæc eis omnino excutiatursansa de manibus. Primo omnium satis certum est, licita, ac etiam pernecessaria olim fuisse Hebræis sacerdotibus connubia: eo quod per Mosis legem, neminem ex alia tribu, quàm ex Leui, aut ex alio ordine